

Előzetési feltételek

helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:
Egész évre 6 ft — kr.
Fél évre 3 ft — kr.
Negyedévre 1 ft 50 kr.

Hirdetések díja:

□ centiméterenként 3 kr. Kereskedők és gyárosok külön árkedvezményben részesülnek.

Bélyegdíj 30 krajczár.

Nyilt tér sora 20 kr.

KÖZÉRDEK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Szerkesztőség

kiadóhivatali

Nagyenyedi

Könyvnyomda és Papír-

árugyár részvénytársaság

Főter 38. szám alatt,

hova ugy a lap szellemi részét illető közlemények, mint az előfizetések és hirdetések bérmentesen küldendők.

Kéziratok nem adóznak vissza.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Frázis nélkül.

— aug. 8.

A kiegyezés kérdése foglalkoztatja most a közvéleményt. Hivatlan és szakértő megalkotta magának már véleményét a kérdéssel; és ezek a vélemények azután rendszerint beszámoló vagy röpiratok alakjában nyilvánulnak. E napokban jelent meg egy röpirat, melynek szerzője agrárius. Egyszerű szavakban (Frázis nélkül a czime a röpiratnak) kel sikra a közös vámterület érdekében; okoskodásai után szótartot intéz a nagybirtokosokhoz és a kormányhoz, hogy védjek meg a közös vámterületet.

A röpiratnak ez a része így hangzik:

Detronizáljuk már egyszer a frázist és szóljunk önmagunkhoz és az országhoz czikornyá nélkül, igazságosan.

S első sorban azokat illeti ez az intelem, akik a gazdasági érdekek hivatott őrei, akiket az ország közvéleménye megtisztelt azzal, hogy a gazdasági politikában illetékességet viudikál számukra. A Károlyiak és Dessewffyek most emeljük fel férfias bátorsággal és komolysággal szavukat; ne tántorítottassák el magukat az u. n. nemzeti aspirációk jelszavai által s ne rettenjenek vissza, mikor állást kell foglalni a gazdák igazi érdeke mellett a hazafiaskodó frázisgyártók ellen. Őket nem gyanúsíthatja senki hazafiatsággal, ha nyíltan és kertilgetés nélkül hirdetik, hogy Magyarország mezőgazdaságának létkérdése a gazdasági kiegyezés, a közös vámterület fentartása. A partikularizmus vádja is elnémul velük szemben, mert hisz azok a férfiak, akiknek családi tradíciója az áldozatkészség, mindenkor és mindenütt, ahol a haza valódi érdeke kívánta, föltülemelkednek azon a gyanun, hogy személyes önzés vezeti őket. Ők igenis áldozhatnak, s ha csak az ő áldozatuk elegendő volna, rajtuk nem mulnának. De a magyar gazdák nem mind Károlyiak és Dessewffyek s ezeknek vajmi kevés elégtételük volna, ha jövedelmük egy részének föláldozása után ők megmaradnának, akik voltak, de a kis- és középbirtokosok ezrei tönkre mennének.

Nekik kell kezükbe ragadni a zászlót, mely a gazdasági kiegyezést hirdeti Magyarország legfőbb érdekének, s e zászló alá tömörül minden magyar gazda, aki-

nek édes a föld, amelyet szánt s drága a rög, amely dicső őseinek porát takarja. Csak a bátor, férfias és nyílt szóra várunk tőlük s akkor lesz nekünk bátorságunk szembeállni mindenféle kalandorpolitikával, amely a mi bőrünkre keres érvényesülést.

És van egy komoly, felette komoly szavunk a kormányhoz. Böles és előrelátó államférfiakkal is megtörténik, hogy beáll egy bizonyos pszichológiai momentum, amikor a pillanatnyi népkegy önfeláldozásra csábít; amikor az államférfiu tisztán látja az eseményeket s azok várható hatásait, de vagy gyengének érzi magát, hogy egy bizonyos áramlattal szembeálljon, vagy pedig megragadja az alkalmat, hogy görögütz mellett, hősiesen bukjk el a politikai színpadon.

Ez a mostani helyzet magában rejti ennek a pszichológiai momentumnak a föltételeit. Nagy önmegtartóztatás, rendíthetetlen hidegvér és megtántoríthatatlan hazafiság kell ahhoz, hogy bele ne szédüljön ebbe a momentumba a hazája sorsáért felelős államférfiu.

Én nem érzem magam a Bánffy-kormány hivatott bírálójának. Ami jó van benne, ami rosszat mondanak róla ellenségei, a jövő története fogja tárgyilagosan megítélni. De azt tudom, mert látom és tapasztalja az ország, hogy következetes, szilárd és erélyes tud lenni. Ezekre a tulajdonságaira apellálunk, amidőn komolyan intjük, hogy Magyarország sorsa a mezőgazdaságtól függ. S a mezőgazdaság sorsa azon fordul meg, hogy a gazdasági kiegyezést Ausztriával továbbra is fentartsuk.

Ahogy most fog hivatása magaslátán állani, nem engedvén a legkisebb csorbát utni Magyarország érdekein, de nem hajolván meg a jelszavak előtt sem, amelyek a törvény bettje mögött keresnek erős sánckokat, hogy onnét Deák Ferencz nagy alkotásaira ágyuzhassanak: úgy fog egykoron számot adni Isten és nemzete előtt arról, hogy becsületesen sáfárkodott-e a rábízott ország fölött.

Én hiszem, hogy az államférfiának is van lelkiismeretük s hogy válságos pillanatokban az ő lelkiismeretük sokkal érzékenyebb, mint a többi halandóké.

Mert ők nemcsak maguknak és Istennek, de a történelemnek is felelősek!

135—898. G. E. Alsófehérvármegyei gazdasági egyesület elnökétől. A nmgu földmivvelésügyi m. kir. miniszter ur a következő pályázati hirdetményt bocsátotta ki:

36.704 VI/2. szám. Pályázati hirdetmény. A szőlősgazdák bortermelésének okszerű kezelésére és előnyös értékesítésére alkalmas pincze-egyletek, illetve szövetkezetek létesítésének előmozdítása végett ezen pályázatot nyitok egy olyan rövid népies munka megírására, amely könnyen érthető módon ismerteti azokat az előnyöket, melyeket e szövetkezetek a termelőknek nyújthatnak, továbbá ismerteti azokat a különféle módozatokat, melyek szerint ilyen szövetkezetek alakíthatók, felsorolja azokat a feladatokat, melyekre a szövetkezet működését kiterjesztheti s általában utbagazítást nyújt e szövetkezetek megalakításánál kövendő eljárásra s azok legcélszerűbb szervezetére és működésére nézve.

E munka rendeltetése az, hogy a bortermelőket az okszerű borkezelés és előnyös értékesítés tekintetében a pinczeszövetkezetek hasznos voltáról meggyőzze s őket — saját érdekükben — ilyen szövetkezetek alakítására ösztönözze.

Maga a munka egy nyomtatott ívig terjedhet; ezenkívül azonban ahhoz részletesen kidolgozott s különböző viszonyokhoz alkalmazható alapszabály-minták csatolandók.

A pályaművek idegen kézzel írva s lezárt jellegű levéllel ellátva f. évi október hó 31-ig a földmivvelésügyi miniszterium iktatói hivatalában nyújthatók be, vagy pedig postán küldendők be.

A két legjobb pályamunkára két pályadíj tüzetik ki. Az első pályadíj 300 ft; a második pedig 150 ft. E pályadíjak azonban csak olyan munka szerzőjének fognak kiadni, amely a fent jelzett czélnak teljesen megfelel.

A pályadíjjal jutalmazott pályamunkák a földmivvelésügyi miniszterium tulajdonát képezendik.

Egyéb, részletes felvilágosítások a földmivvelésügyi miniszterium borászati (VI/2) osztályában kaphatók.

Kelt Budapesten, 1898. évi július hó 30-án.

Földm. m. kir. miniszter.

TÁRCZA.

Nyári lumpolások.

(Levelek egy furdó asszonykához.)

Édes nagyságos asszony!

Igen köszönöm, hogy odaképzelt engem is a Herkules-furdói kurszalouba az anna-báli éjszakán s föltöbbször köszönöm, hogy az egyik négyest (ugyan mondja, a hányadikat?) nekem adta volna, ha — ott lehettem volna. Nem leszek hátatlan e kitüntető kegyért s viszonzásul a mi Anna-napunkról írok egyet-mást, mely ott folyt le a csórai őserdők alatt, egy kedves, vendégszerető ház kerti helyiségében.

Pásztohyné ő nagysága hivatalos vendégei voltak e napon, amint hogy az már ősi szokás (egy négy-öt év óta), hogy az Anna-napot ott tölti el az alvinczi társaság, ünnepelve a szeretetreméltó urnót.

Három kocsi szállította a vendégsereget a vigalmas házhoz a kora délutáni órákban. A kocsikon vegyesen a patyikuné ő nagysága, az Ilma és Elluska nagysám, a patyikus, Szathmáry doktor, Batta Misi s még egy páran ültek. Elő hajtott Lázár Gerő az ő külön kettesén, mint előfutár. Kedélyes uzsonnázás után nekivágtunk az erdőnek, megszorodva azzal a nagy társasággal, amelyet már Csórán találtunk.

És aztán . . . „daltól hangzott a hegyek vidéke . . .“ A komor, ünnepies erdő csöndjében a vidám női hangok úgy hallatszottak, mint holmi pajzán villiknek édes, ezüstcsengésű kacagása s a kipirult arcza, kissé megkuszált haju nőcsapat, mint az erdőnek mulatozó dríász-csapata . . . A jó kedvet egy csöppet sem zavarta meg az az incidens, hogy a patyikus meg én

egy kissé úgy gyöngéden hanyattvágódtunk közben, ameyben aztán — mint mondják — Lázár Gerő is követésre méltó példát látott.

Lent pompás vacsora fogadott bennünket, melynek fűszerezéséről alaposan sülyesztettük a házigazda kitűnő borát. A lélekkel bíró ital aztán annyira föllekesítette Szathmáry doktort, hogy folytonosan tősztozni akart a ház urnőjének boldogságára de az utókor krónikásainak szerencsésjére mindannyiszor elfelejtette tősztozját. Bekövetkezvén a kritikus idő, Szathmáry valamelyik félreeső fauteuiben rövid jobb létre szenderült, Dombrády Katinka nagysám pedig az ő kifogástalan szopránján a főváros legújabb chansonjait kezdte énekelni. Az Ilma nagysám, karöltve Miczi nagysámmal, élénk disszertációkba kezdett a „lenni és nem lenni“ problema fölött, mely legújabb értesülésünk szerint Flammarionnak, a „század legnagyobb bölcsészének“ legkedveltebb filozofiai tárgya.

Az Elluska és Kovács Ilonka nagysám halkán tárgyaltak közben Wasserthal ur nagyszebeni drámáját, véd- és daczszövetséget kötvén, hogy a veszprémi angol kisasszonyok zárdájában a jövő évi tanulmányi kurzust e modern tragikomédia irodalomtörténeti szempontból történeendő fejtegetésével kezdik meg.

A végén jömagam francziául kezdtem beszélni s így a tovább történetekről alig írhatok valamit.

Hasonló kitűnő hangulat gyűjtötte össze a társaságot pár nappal később a gáltói kastély parkjának százados fái alatt. A patyikuné ő nagyságának égíse alatt rontottunk be az ősi kuriára, Kovrigné ő nagyságának vendégszeretetét élvezvén.

Valóságos plain d'esprit társaság volt együtt s az előkelő szórakozások közt is felejthetetlen emléket ha-

gyott lelkünkben a Tinka nagysám zongorajátéka és drámai szavalata. Különbűben az est színet-illatát a kedves hölgyesereg adta meg, mely úgy ellepte a százados park árnyas tereit, mint egy csapongó, tarka pillangócsapat. Nem utolsó élvezet volt a furdóasszonyok, amelyet változatossá tettek a víz mentén utnak indított csalánok. A bünszerzők nyilván a hölgyek lehettek, bárha strohmannak Szász Pistát állították oda.

Női furdóruhákba bujtunk s anyai igéző baj ömlött el rajtunk, hogy szerelmeseink lettünk egymásba. Utána a hölgyekkel együtt nagy csolnakázást rendeztünk a Maroson, amelyen egyedül Baky festőművész nem vett részt. Róza nagysám szerint a művész ur félt a tánczó hullámokra lépni, tartván holmi tengeri betegségtől.

Közben kiderült, hogy a Miczi nagysám nagy leány, amit Kovrigné ő nagysága ünnepélyesen szentesített. Hangulatgyűjtés szempontjából megüztük a festőművészek az ősi tárlaton kiállítandó nagysárlói csatakepet, miért is hálából a művész ur a helyi nagytözsde kitűnő szivarjaival kínálta meg. Harczias hangulatban hallgattunk aztán végig egy pár Schubert-darabot a Tinka nagysámtól, míg végre különös veletlen folytán a hajdani préciouse-ök nyelvében szólván: nous avons tracés des chiffres d'amour, — vagyis táncoltunk.

Az élénk vacsora után a hold által illuminált parkot jártuk meg egy párszor végig, míg végre — a patyikuné ő nagysága szójátéka szerint — a patikus telepathikus (tele patikus) lévén, megsejtette az idő előrehaladottságát s kirobottunk a százados kuriából.

Rezignáltan hagytuk ott a kedves helyet s utközben Batta Misit alig lehetett lebeszélni öngyilkossági terveiről. A megválás okozta elkeseredés még aludni sem engedte, míg mi csöndes alomba ringatóztunk.

ében

év óta fennálló cég

16.

lözetes

czár.

thető.

ekely értékű 44

erül, de ezeket

4404 9—12

refát

házhoz
erakva.
ritsány
nyeden.

Tarsa.

st,

közt.

gü:

ba vagy

tűli és a

z arpa

gépek

ati osz-

illetve

a trieur

sürökké

zdasági

an

ól, tyuk-

kiadó.

zritsány

liszte-

alom.

k ajánlok.

a pénz

szárdi-

ettel

Lajos.

tik.

Küldjé ki a külső részre 1898. 2-210.

Tanügy.

Figyelmeztetések az 1898-99. iskolai évről.

A nagyenyedi ev. ref. Bethlen-kollégium értesítőjéből.

Év kezdete, tanulók felvétele.

Az 1898-99. iskolai év ünnepélyes megnyitása szeptember 4-én lesz.

A felveendő tanulók elrendezése szept. négy első napján, a tanítás kezdete szept. 5-én.

A felvétel céljából az osztályukat sikerrel végzett, felsőbb osztályba lépő tanulók, Értesítőjüket otthon bemutatván és aláírva, annak a „Jelentés” és „Kérelem” rovatát kitöltik s augusztus 1-jére az Igazgatóságához beküldik. A „Kérelem” rovatba beirandó a díjmentesség, tápintézet ellátás és ágyhely kérés, valamint az is, hogy kinek a felügyelete alá (privátjára) kívánkoznak és a szülők a felügyelő jutalmazására, egész évre, mely összeget ajánlanak.

Hasonló módon s szintén augusztus 1-jéig folyamodnak fölvetéllért az osztályismétlésre utasított visszajövővendő tanulók is.

Az egy elégtelennel javító vizsgálatra utasított tanulók Értesítőjüket július 10-dikéig küldjék be; kérelmekben jegyezzék meg, hogy azon esetben, ha a javítás sikerül, vagy nem sikerül, kéri-e felvételüket az intézetbe és a bennlakásra, jövő évre.

Ugyanezt teszik a két elégtelennel javító vizsgálatra bocsátást kérő tanulók is, azzal a különbséggel, hogy Értesítőjükkel egyszerre, a méltóságos Igazgatótanáchoz Kolozsvárra címzett, fölszerelt kérelmet is kell beküldeniük, amelyben kimutatják, hogy tanulásihátramaradásuk saját hibájukon kívül történt.

A javító vizsgálatok, díjtalanul, augusztus hó 31-én tartanak.

A gimnázium I. osztályába lépő s a felsőbb osztályokba más intézetből jövő tanulók keresztelő-levelet, újraoltási bizonyítványt és az 1897/8. évről szóló iskolai bizonyítványt tartoznak hozni, s ha szükségesnek látszik, felvételi vizsgálatot kell kiállaniuk, melyért 10 forint vizsgálati díj fizetendő. Az I. osztályba kilenc éves kort be nem töltött tanulók semmi esetre sem, tizenkét évet meghaladtak pedig rendszerint nem vehetők fel.

Az ujan jövő tanulóknak is érdekükben áll augusztus 1-éig jelentkezniük; ha azonban hely marad számukra, szeptember 1-4. napjain, előleges jelentkezés nélkül is, fölvetetnek.

Iskolai díjak fizetésének szabályzata.

Elemi isk. tanulók. Bennlakók: a) helydíj fizetők nagy ágyért tandíjjal 24 frt, tandíj nélkül 18 frt. Kis ágyért tandíjjal 18 frt, tandíj nélkül 12 frt; b) pap- vagy tanító-fiúk nagy vagy kis ágyért tandíjjal 18 frt, tandíj nélkül 12 frt; c) kedvezményesek 4 frt.

Künnlakók: a) tandíjfizetők 12 frt; b) díjmentesek 4 frt.

Gimn. tanulók. Bennlakók: a) helydíj fizetők nagy ágyért tandíjjal 40 frt, tandíj nélkül 24 frt. Kis ágyért tandíjjal 32 frt, tandíj nélkül 16 frt; b) pap- vagy tanító-fiúk nagy vagy kis ágyért tandíjjal 32 frt, tandíj nélkül 16 frt; c) kedvezményesek 8 frt.

Még most is tart alvásunk azóta, valamint hogy alszik körülünk minden, minden . . .

A végzetetlen, álmos csendet alig zavarja meg az izgalom láza, melyet a hadseregnek a napokban történnéző átvonulása okoz a waffenrokkért hevülő szívekben.

Pongrácz Géza főszolgabíró alig is tud már megfelelni a kíváncsi kérdésközpontoknak s saját tudósítónk telefonjelentése szerint a kíváncsiak számára állandóan — nincs otthon.

Különben a napokban igen illusztris társaság volt látogatásban Alvinczen. Török Bertalan képviselő, dr. Magyar Károly főorvos, Orosz Endre praehistorikus és Magyar Ferencz kollégám egy kis régészeti tanulmány-utra lerándultak hozzánk. Am régiségek helyett egy fiatal hölgyekből álló komániát találtak, s úgy hiszem, így nekik is jobban tetszett. Szászsebesből is itt volt a Somkerekyné ó nagysága és Szentgyörgyi Margit nagyság, és Gáltórol is lejöttek a Róza meg Tinka nagyság — hélas! — csak egy napra . . .

Szóval a kedves idők hamar eltelnek s a szürke mindennapiság jó hamar elfoglalja dominiumát.

Remélhetőleg Herkules-fürdőn kifogyhatatlanok a mulatságokból. Vagy talán a miniszterelnök távozásával megcsappant a jó kedv? Emlékszem, így volt akkor is, midőn a néhai Lahovári román miniszter fürdőzött ott. Mig ott volt, csupa vigalom . . . tánc . . . dáridó — távozása után borzasztó csönd, unalmas némaság . . .

De hát ilyen az élet!

Maradtam tiszteletteljes kézcsokkal

Alvinczi József.

Künnlakók: a) tandíjfizetők 28 frt; b) tandíjmentesek 8 frt.

Az iskolai díjak két egyenlő részletben, szeptember és január elején fizetendők.

A magántanítók jutalmazására felajánlott összegek a gimn. igazgatóságához küldendők be két részletben: a karácsonyi szünet kiadása előtt négy tizede, vizsgálatok előtt hat tizede.

A néptanítóképző III-IV. oszt. növendékei a beiratáskor 10 frt 80 krt, ha szobafelügyelők, 8 frt 40 krt, — a néptanító-képző I-II. oszt. növendékei a beiratáskor, ha nagy ágyuk van, 6 frtot, ha kis ágyuk, 4 frt 50 krt fizetnek egész évre.

A feun kimutatott díjakon kívül a VII-VIII. gimn. oszt. tanulók még 2 forint ifj. olvasóköri díjat, az elemi iskolába lépő tanulók 1 frtot, a gimnázium és néptanító-képző I. osztályába lépő és ujan jövő tanulók 2 frt beiratási díjat is fizetnek az első felévi díjak lerovása alkalmával.

Díjmentesség és segély.

A tandíjt (féleventint 8 frt) okadatolt kérelemre a tanárkar elengedheti, s a szegénysorsu, de jó előmenetelű és kifogástalan magaviseletű tanulókat másnemű segélyezésben is részesítheti.

Elégtelen osztályzat miatt ismétlő, rossz, vagy kevésbé szabályszerű magaviseletű tanuló a tanév alatt semmiféle kedvezményben és segélyben nem részesül. Javitással haladó tanuló a tanév első felére eső összes díjakat megfizeti s az első évharmadban semmiféle segélyre és kedvezményre nem számíthat.

Azok, akik az első vagy második évharmad végén két vagy több tárgyból elégtelen osztályzatot kapnak, vagy rossz, v. kevésbé szabályszerű magaviseletet tanúsítottak, azon időponton kezdve ugyanazon elbírálás alá esnek, mint az ismétlők.

Ösztöndíjért való folyamodás.

Az általános ösztöndíjakra a tanárkar minden jó előmenetelű és magaviseletű tanuló folyamodónak tekint.

A Bod Benedek, Cseh Zsigmond, Imre Lázár és neje Farkas Terézia, Kemény György br., Köllönte István, II. Kovács József, Márk István, Miske József, Szilágyi János, Szőke Zsuzsánna, 1868-ban végzett teológusok és Veres Balintné alapítványait első sorban családjuk sarjadékai vagy rokonai élvezhetik.

A családi ösztöndíjakra folyamodók tartoznak folyamodásuk mellé hiteles családi kimutatást csatolni; e nélkül folyamodásuk nem vehető figyelembe.

Bennlakás.

Bennlakásra csakis 9 éves kort már betöltött tanulók vétetnek fel. Az ujan jötteknek orvosi bizonyítványt kell igazolniuk, hogy lappangó és ragályos betegségekkel nem zavarják meg az egészségügyet az intézetben.

Bennlakó tanulók fölszerelése: legalább 4 rendbeli fehérnemű (ing, lábravaló, zsebkendő), 1 párna, 1 éji takaró, 1 ágytakaró, 1 szalmazsák, 2 párnahéj, 4 fehér lepedő, törülköző kendők, alkalmas ruházat és lábbeli, melyeknek javításáról, valamint a fehérneműek mosatásáról s ágylakos tisztaságáról a szülők időszakonként előre gondoskodni tartoznak.

A bennlakás egyéb feltételeit a „Rendszabályok és utasítások” szabják meg részletesen.

A szüreti, karácsonyi és husvétii szüneten csak különös igazgatói engedéllyel maradhatnak a bennlakáson olyanok, kiknek hazautazása rendkívüli nehézségekkel járna. Az itt maradtok az ezen időre kijelölt szobákba költöznek s mindenben az iskolai törvények alatt állanak.

A tanulók csak is a szülőknek, vagy helyettesöknek közvetlen az igazgatóságához intézett kérésére bocsáthatók időközben haza.

Ételmezés.

A bennlakó gimnáziumi és elemi iskolai tanulók ételmezéséről maga az intézet gondoskodik a bennlakással kapcsolatos convictusban.

A convictusnak tehát minden bennlakó tanuló kötelezett tagja. Kivételt csak azok képezhetnek, akiknek szülői a városon laknak, vagy akik rokonuknál kapnak kosztot, esetleg azok, akiknek a convictusi díj fizetése nem áll módjukban.

A convictus tagjai teljes díjfizetők és egész vagy részkedvezményesek.

A teljes díjfizetők az iskolai évre 80 frtot fizetnek.

A díjtalanok csak a minden tagra kötelező s minden évben a belépéskor fizetendő 2 korona fölszerelési díjat fizetik.

A részkedvezményesek következő fokozatok szerint fizetik a díjakat:

1. A $\frac{3}{4}$ kedvezményesek egész évre 20 frtot;
2. A $\frac{1}{2}$ " " " " 40 "
3. A $\frac{1}{4}$ " " " " 60 "

Kedvezményes hely van összesen 80, s ez a szám egyenlően oszlik meg ugyan a négy fokozat között, de

az egyes fokozatok netalán üresen maradó helyei a többiek javára számítatnak.

A kedvezményes helyeket elnyerhetik a kifogástalan viseletű, ref. vallású szegény tanulók, még pedig:

az első és második foku kedvezményt a jeles, illetőleg jó osztályzatúak;

a harmadik és negyedik foku kedvezményt azok, akiknek osztályzata, általános elégséges mellett, legalább fele részben jeles, illetőleg jó.

A ref. papok és kántortanítók fiai részére a díjakból, kenyérpénz czimen, 10 frt leszámítatik.

A díjakat 8 (nyolcz) egyenlő részben kell befizetni minden hónap öt első napján a convictusfelügyelő tanárnál az igazgató tanártól kapott fizetési bárczával, amely egyszeresmind nyugtatványul szolgál.

Aki díjának esedekét részét a megszabott időben nem fizeti, a convictust mindaddig nem élvezheti, amíg tartozását ki egyenliti, vagy haladékat nem kap. Befizetett díjak vissza nem adatnak.

Miként a bennlakási, úgy a convictusbeli kedvezményért folyamodóknak is július 15-ig kell bejelenteniük folyamodásukat az igazgatóságához s egyidejűleg vagyoni állapotukat hitelesen igazolniuk.

A kedvezmény egész évre szól ugyan, de év folyamán, az erkölcsi magaviselet vagy osztályzat csökkenése miatt, lejjebb szállhat, vagy el is vesztet, ellenben az előmenetel fokozódása esetén emelkedhetik is.

A convictus élvezete a szabályszerű szünetekre nem terjed ki.

Vegyes hírek.

Kinevezések és áthelyezés. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Steierleinné Laszner Gizella nagyenyedi állami polgári iskolai rendes tanítónót a balassagyarmati államilag segélyezett községi polgári leányiskolához helyezte át és helyére a nagyenyedi állami polgári leányiskolához segédtanítónót Járóssy Borbála okl. polg. isk. tanítónót, a verespataki állami leányiskolához pedig Barna Margit okleveles tanítónót nevezte ki. — A pénzügyminiszter Móricz Lajost a nagyenyedi m. kir. pénzügyigazgatóságához segédtitkárrá nevezte ki.

Kitiltott oláh újságok. Perczel Dezső belügyminiszter ismét kitiltott négy romániai oláh újságot Magyarországról területtéről. Ezek az újságok rendszeresen izgatnak a magyar állameszme ellen s a román liga szolgálatában állnak. A kitiltott oláh lapok ezek: „Campul Libertatei”, „Mariane Roman”, „Ordinea” és „Revolutia Sociala”. A belügyminiszter megvonta tőlük a postai szállítási kedvezményét s egyszer s mindenkorra kitiltotta őket az országból.

Adózó közönségünk figyelmébe. Nagyenyed város adóhivatala ez uton is figyelmezteti a közönséget, hogy a fegyveradó-kivetési lajstrom e hó 10-18-ig a városi adóhivatalnál közszemlére ki van téve, hol ez az érdekelték által betekinthező és az esetleges észrevételek ugyanott megtehetőek.

A Bethlen-szobor-alap javára rendezendő nyári mulatság f. hó 17-én szerdán lesz megtartva, nem pedig 16-án, mint tervezve volt; 17-én lesz ó Felsége születésnapjának előestéjén, amidőn az egész honvéddandár tisztikara városunkban lesz és így a mulatság sikere is jobban biztosítva lesz. A rendezőség mindent megtesz, hogy a szobor-alap jelentékeny összeggel gyarapodjék, a közönség pedig élvezetes mulatsággal részesüljön.

E. K. E. kirándulás. Érdekes kirándulást rendez e hó 21-én és 22-én az E. K. E. alsófehérvármegyei osztálya a fenesi Kecskelőhöz. A kirándulásra annál inkább felhívjuk az érdeklődők figyelmét, mert az nagyon jutányos lesz és Zalathna derék polgársága igen előékeny fogadtatást helyezett kilitásba. A részletes programok különben a napokban szétküldetnek.

A nagyenyedi vadásztársaság választmány a hó 14-én ülést tart, melynek főbb tárgyai a nyullovészeti tilalomnak a nagyenyedi határon szeptember hó 1-ig leendő meghosszabbítása és a marosbeldi határon 15-én tartandó megnyitó vadászat.

Szomorú idők emléke. Ezelőtt 240 évvel, 1658-ban dultak fel a tatárok Nagy-Enyedre. Ezen nehéz idők szomorú emlékének fog kegyelettel adózni az ev. ref. templomban e hó 14-én, a rendes isteni tisztelet alkalmával, nagyiszteletű Jancsó Sándor és pedig bizonyára a tőle megszokott ékesszólással. A kegyeletes emlék-ünnepre felhívjuk a hívek figyelmét.

Sertésvész. A alvinczi járás főszolgabírájának értesítése szerint Berve községében a sertésvész ujalag fellépett és ezért nevezett község sertés-állománya zár alá vétetett.

Gyászhir. A nagyenyedi kir. járásbírósg egyik derék tisztviselőjét, Lászlóffy József albirót, súlyos csapás érté; nevelő anyja Lászlóffy Józsefné szül. Köllner Katalin 80 éves korában e hó 8-án elhalt. Az elhunyt

egyike volt fián kívül na 10-én folyt lett. Nyugodjék jelentést adt.

Idősb Lás neje született Etelka mint nok, jó ba szívvvel tud feleség, neve zsefné szül. zasságának három hónap rült. A bold után fel 5 szerint örök alatti lakás, szent mise-róm. kath. t. Enyed, 1898 galma csend.

— Sok időben ugya dekezni, de poszta-özönd ha a szilva-összességű fészkel, neh midőn a fák ezekkel, me vel (igaz, h tanihoz hasz biztosítani amint csak

— Fillo ben a szok ján tartatot Z. Szócs Sám kapitány al behatódó v nyájunk le permetezést veit megló

— Tán köri saját a 14-én a „L népnünnepel dez. Dr. B. nőkök. Lás Péter, pénz lyenkiint 10 Népnünnepel dete este 8 és részletek urnál. Venc van. Felülfi nyugtázatú

— Állá basu állat jöhírű állat és szép ido tató előda állatszelihi nagyon éi figyelmebe.

Uralko totta a föl czárnak év a mi uralk millió for delme hét angol kirá másfél mil király hat gok elnök Faure Fe egyntt hat társaság é is kiszámi den orszá polgárai, Nálunk, C czár jut e krajczárja

Ama t gyorsan most mi minék a éghajlatu sága már

egyike volt a régi jó háziasszonyoknak, kit férjén és fián kívül nagyszámu rokonság gyászol. Temetése e hó 10-én folyt le városi közönségünk nagy részvéte mellett. Nyugodjék békében! — A család a következő szomorú jelentést adta ki:

Idősb László József mint férj, ifj. László József és nejezületett László Annamint nevelt gyermekek, László Etelka mint unoka és a többi számos rokonok, jó barátok és ismerősök nevében fájdalomteit szívvél tudatják, hogy az önfeláldozó hű és szerető feleség, nevelő anya, rokon és barát nő, László Józsefné szül. Kölnér Katalin életének 80-ik, boldog házasságának 50-ik évében folyó hó 8-án esti 1/27 órakor, három hónapi kínos szenvedés után jobb létre szendült. A boldodultnak földi teteme folyó hó 10-én délután fel 5 órakor fog a róm. kath. vallás szertartása szerint örök nyugalomra helyeztetni Szentatér 1. sz. alatti lakásáról a róm. kath. temetőbe; az engesztelő szent mise-áldozat pedig folyó hó 11-én délelőtti fog a róm. kath. templomban az Úrnak bemutatni. Nagyenyed, 1898. aug. 9-én. Legyen emléke áldott és nyugalma csendes!

— **Sok a pillangó és a hernyó.** A nagy munkaidőben ugyan alig ér most reá a gazda ezek ellen védekezni, de mégis aki teheti, irtsa a tömérdek „káposzta-özöndék”-et, azt a sűrű repdeső fehér lepkét, és ha a szilva- és almafák ágain ott látja azt a sok összeszngorodott levelet, melyekben tömérdek hernyó fészkel, néhányat legalább tépjen le és taposson szét, midőn a fak mellett jár. A mult években nem volt baj ezekkel, mert a természet segített egy-egy ólmos esővel (igaz, hogy aztán gyümölcs se volt), de ha a mostanihoz hasonló gyönyörű gyümölcs-termet jövőre is biztosítani akarjuk, pusztítsuk a lepkét és a hernyót, amint csak lehet, kellő időben.

— **Filoxera-vizsgálat.** Nagyenyed város szőlőiben a szokásos évi filoxera-vizsgálat e hó 7. 8. napján tartatott meg Gálfi János vinczellér-kepezési tanár, Z. Szócs Sándor g. tanácsos és Sombori Sándor rendőrkapitány által. Mindkét fordulóban a szőlőket a legbehatóbb vizsgálat alá vették, azonban filoxerát mindnyájunk legnagyobb öröme nem találtak. Ezuttal a permetezést is ellenőrizték és a nem permetezőzők nezeit megbüntetés végett előjegyezték.

— **Táncmulatság.** A marosújvári polgári olvasókör saját alapja javára folyó 1898. évi augusztus hó 14-én a „Liget” helyiségében kerékpárversenyyel és néptünnepelyvel egybekötött nyári táncmulatságot rendez. Dr. Bikfalvi Károly, Bójtó Kálmán, olvasókori elnökök, László József r. b. elnök, Boér György, Kovács Péter, pénztárnok. Belepti díj a néptünnepelyre személyenként 10 krajczár, a táncvizsgálatra 50 krajczár. Néptünnepely kezdete d. u. 3 órakor, táncmulatság kezdete este 8 órakor. Kerékpárversenyre jelentkezni és részletek megtudhatók László József gyógyszerész urnál, Vendéglős, cukrász és jó zenéről gondoskodva van. Felülírtések köszönettel fogadhatók és hirlapilag nyugtáztatnak.

— **Állatsereglet.** Városunkban egy nagyobb szabású állatsereglet útált, fel tanyáját. Koczka Antal jöhírű állatsereglete látható naponta a szenatéren. Sok és szép idomított állat látható. Naponként két bemutató előadást tartatik, amikor a társulat két nő és férfi állatszelidítője mutatja be az idomított állatokat. E nagyon érdekes állatseregletet ajánljuk közönségünk figyelmébe.

Uralkodók jövedelme. Egy német lap összeállította a föld uralkodóinak jövedelmét. Eszerint az orosz császárnak évenként huszonkét, a kínai császárnak tizenöt, a mi uralkodónknak tizenegy, a német császárnak nyolcz millió forint az évi jövedelme. Az olasz király jövedelme hét milliót tesz ki. A perzsa sah hat milliót, az angol királynő ötödfél milliót, a belga és svéd királyok másfél milliót, a hollandi királyné hétszáz ezer, a görög király hatszáz ezer forintot kap évenként. A köztársaságok elnökei már sokkal mostohábbul vannak ellátva; haure Felix civillistája minden mellékjövdelemmel együtt hatszáz ezer Mac Kinley százhus zezzer, a svájci köztársaság elnöke nyolcz ezer forintot kap évenként. Azt is kiszámították, hogy mennyi jut egy alattvalóra minden országban. A legkevesebbet fizetik a köztársaságok polgárai, azután jönnek az angol királynő alattvalói. Nálunk, Görögországban és a belgáknál harmincz krajczár jut egy-egy alattvalóra, a perzsa sah pedig hetven krajczárjába kerül minden alattvalójának.

C s a r n o k.

Bécs, Velence, Fiume.

Irtá: Nagy Ell.

Ama rövid két hét, melyet idegen földön töltöttem, gyorsan tova szállt, magával ragadta a haladó idő. És most mintegy alomként lebeg szemeim előtt mindaz, minek a valóságban szemlélője, bámulója voltam. Az éghajlatnak megfelelőleg a vidék szépsége, változatosága már magában véve nagy élvezetet és gyönyörűsé-

get szerez az utazónak. A szem egy pillanatig sem pihenhet. A szebbnél szebb vidékek, tarka-barka növények föl- s ismét eltűnnek a gyorsan robogó vonat előtt. Zöld mezők, viruló rétek, csörgedező patakok, hullámzó folyók, majd dombok, hegyek és kopár sziklák váltják föl egymást; azután délre Olaszország buja növényzete pompázik, míg végre mindezt megkoronazza a tenger, mérhetetlen nagyságával, mely, rejtélyes színeivel.

E szép kis kirándulás alatt, mely két hétig tartott, alkalmam volt megismerkedni Bécs és Velence nevezetességeivel.

Most még világosan él minden látott és hallott dolog az emlékezetemben, de az idő gyorsan haladva, finom fátylat von lelki szememre, mely rendre-rendre mind sűrűbbé válik, míg végre eltakarja a régebbi benyomások képeit, mintegy helyet adva ezáltal az újabbaknak. Tehát mielőtt mindazt, mi figyelmemet és érdeklődésemet inkább megragadta, elfelejtém, elmondom röviden.

Legelső sorban említem a templomokat, muzeumokat, középületeket; ezek a lelki, szellemi és anyagi kincsek gyűjteményei.

A bécsi templomokban felhalmozott reliquiák, képek, szobrok és még más egyéb disztimények ugy mennyiségük, mint anyagi és műértékükre nézve ritkítják párjukat. Ott föltalálható minden, miben szellem és lélek egyaránt gyönyörködhetik. Valamennyi között legelső helyet a Szt. István temploma foglalja el; ez a legszebb és legnagyobb. A goth stíl egyik remeke. A többi templom csak ez után következik, mindegyik a maga nevezetességeivel, emlékeivel.

Az Augustinusok templomában gyönyörű fehér márványból készült siremlék alatt fekszik Albrecht főherceg felesége, Mária Krisztina; szintén e templom egyik fülkéjében pihen Daun tábornok, nagy márványkoporsóban. A szomszédban lévő Loretto kápolnában pedig ezüst urnákban vannak elhelyezve a császári család meghalt tagjainak szivei.

Nem kevésbé érdekes a Votiv, vagy fogadalmi templom. Nevezetes pedig azért, mert a hatalmas goth stílú ablakait disztív üveg-festményeket, egy-egy nevezetesebb esemény emlékére, fourok, hercegek készítették. Különösen érdekes egyik legnagyobb ablaka gyönyörű festménnyel, mely a főoltártól balra látható; ezt Bécs városa készítette azon alkalomból, midőn ő Felsege az ötvenes évek elején az ellene elkövetett gyilkossági merényletből szerencsésen megszabadult. A többi is mind külön-külön egy-egy remekmű, jeleneteket képviselve a keresztényen egyház történetéből.

Említésre méltó még végre a Károly-templom, melynek óriási kupolája és korintusi oszlopcarnoka bámulatot kelt.

A templomoknak méltó versenytársai lehetnek a muzeumok a Mária-Terézia-téren, melyek között Mária Terézia császárné és királyné világgraszoló hatalmas érc-szobra pompázik, körülvéve kora nagy férfaitól. E két muzeum közül az egyik a kép- és fegyvertárt foglalja. Falain a márvány legkülönbözőbb színeiben pompázik a pazar arany- és oszlopdisztimény alatt; lépcső-csarnokában látható, fehér márványból, Theseus híres szobra, azon jelenetet ábrázolva, midőn a Minotaurust legyőzi. A termekben lévő képeknek megszámlálhatatlan sokasága között diszelegnek az olasz és németalföldi iskola legnagyobbjainak remekei. Tovább haladva, régi csata-öltözetek, páncélok között találjuk magunkat, míg végre egyiptomi szobrok, urnák, mumiak tárulnak a néző szeméi elé. Mindezt az aquarelle-festészet művészi gyűjteménye rekeszti be.

A másik muzeum sokkal egyszerűbb; sárga és fehér márvány falak korintusi oszlopokkal és gazdag arany disztiményvel. Itt föltalálható mindaz, mit a természetrajzi tudomány az ósregi időtől kezdve a jelen korig fölfedezni és megismerni képes volt. Az asvány-, növény- és állatvilág egyaránt képviselve van.

Amilyen tanulságosak a muzeumok, épp oly érdekes a császári kincstár, hol a ragyogó brillantok, smaragdok, rubintok és más szebbnél szebb drága-kövek nagyon is csiklandozzák a szemnek látóidegeit.

Itt látható a Habsburg-Lothringiai háznak összes kincse. E kincs legelső ura I. Maximilian császár volt, kiről örökségképpen szállott utódaira és így több átalakulásnak kitéve, nyerte mostani mennyiségét. A legnagyobb mértékű gyarapodását Mária Teréziának köszönheti.

Az ékszerek és drágaságok jól elzárt üvegszekrényekben vannak elhelyezve. Első sorban láthatók a régi római birodalom egyházi drágaságai és reliquiái. Ez utóbbiak közül igen érdekesek; egy darab fa Krisztus urunk keresztfájából (aranyba foglalva), melynél nagyobb csak Rómában létezik, azután egy kis darab az utolsó vacsorán használt abroszból, melyet szintén aranykeretben őriznek. Itt látható továbbá a császári korona aranyból, drágakövekkel és emailrozott képekkel, a koronázási jelvények, azután a császári család privát ékszerei. Az osztrák császári korona, mely II. Rudolf császár uralkodása alatt készült, a koronázási jelvények továbbá különböző drágakövekkel kirakott érmek. A császárnői gyémánt-korona másfél milliót képvisel; a benne foglalt brillantok Mária Terézia tulajdonát képezték. A mesés szépségű ékszerek között különösen kiemelkedik egy smaragd garnitúra brilliantokkal mely szintén Mária Teréziáé volt, mint a hasonló szépségű igazgyöngy és rózsacollier. Szépségeért, de különösen azon történelmi emlékeért mely hozzá fűződik, említésre méltó egy rubingarnitúra; ez Mária Terézia szerencsétlen leányától, a lefejezett Mária Antoinette francia királynőtől származott. Továbbá magyar történelmi szempontból igen érdekes azon aranyozott és drágakövekkel kirakott korona, melyet I. Achmed szultán 1605-ben — a nagyvezir Muhammed pasa által — Bocskay István erdélyi fejedelemlnek küldött, hogy azzal török főnhatóság alatt álló magyar királylyá koronáztassa magát. Bocskay ezen koronát csak mint ajándékot fogadva, a II. Rudolf császárral való bekezdés után 1606-ban neki átstoltgáltatta. Ezen korona, állítólag, eredetileg II. Lajos magyar királyé volt és a mohácsi szerencsétlen ütközet után török kézre jutott.

Végre a császári keresztelési eszközök, öltözetek és I. Napoleonnak, mint Itália királyának, koronázási jelvényei. A legutolsó terem végén egy művészi kivitelű szekrény rejti magában a császári család meghalt tagjainak koporsókulcsait.

Tágra nyitott szemekkel, bámulva álltuk körül e mesés drágaságokat rejtő szekrényeket, míg lépteinket, sőt minden mozdulatunkat a szobák sarkaiban álló udvari csendőrök gondosan figyeltek.

(Folytatása következik.)

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALÁN.

Kiadó:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárgyár részvénytársaság.

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárgyár részvénytársaság könyvnyomdájában.

Szivattyukat

házi, ipari, mezőgazdasági, építkezési és egyéb nyilvános célokra köz-, járány- és erőhajtásra.

Tűzfecskendőket

városi, községi, gazdasági és gyári tűzoltóságoknak,

harangokat és harangállványokat

templomok, iskolák stb. részére.

Büszmentesen működő pöczegödör-tisztító készülékeket, utczaí öntöző kocsikat, sárkaparókat

— készít és ajánl a —

Budapesti Szivattyu- és Gépgyár

Részvénytársaság (ezelőtt WALSER FERENCZ)

Budapest, VI., Külső Váci-ut 45.

1878 33—40

Árjegyzékek és költségvetések ingyen és bérmentve.

Foulard-selyem 65 krtól

3 ftr 35 krig méterenkint, — japáni, chinai stb. legújabb mintázatok és színekben, valamint fekete, fehér és színes **Henneberg-selyem** 45 krtól 14 ftr 65 krig méterenkint, — a legdivatosabb szövés, szín és mintázatban. **Privát fogyasztóknak** postabérlés és vámmentesen, valamint házhoz szállítva, — **mintákat pedig** posta fordultával küldenek: **HENNEBERG G. selyemgyáral** (es és kir. udvari szállító) **ZÜRICHBEN**. Magyar levelezés. Svájcba közzeser levélbélyeg ragasztandó. (2).

Zacherlin

hatása bámulatos!

K I P U S Z T I T

mindennemű rovart igen meglepő erővel és kiirtja a férgeket gyorsan és biztosan, annyira, hogy azoknak semmi élő nyoma nem marad, s azért a vevők milliói dícsérik és keresik. Ismertető jelei: 1. a lepecsételt üveg, 2. a „Zacherl” név.

Kapható a következő czégeknel:

Nagy-Enyeden:	Bisztritsány Lajos	Gyulafehérvárt:	Fingerhut Jakab.
„	Cirner J. József.	„	Fröhlich Gyula.
„	Winkler János.	„	Jakabffy Albert.
„	Mátis Endre.	„	Marzell E. gyógyszer.
Abrudbánya:	Molnár Árpád.	„	Szentgyörgy Mór.
Maros-Ujvár:	Virág Tamás.	„	Wallentin L.
„	Mendel Izidor.		

1422 4-10

Könyvnyomda.

Könyvkötészet.

A NAGYENYEDI

KÖNYVNYOMDA ÉS PAPIRÁRUGYÁR

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

könyvnyomdaja rendkívül gazdag és modern felszerelésénél fogva képes minden hasonló vállalattal versenyezni úgy a munkák olcsó árai, mint azok izléses kiállításai tekintetében.

A főtérén levő üzleti irodájában iskolás gyermekek részére mindennemű **iskolai szerek**, papír, tinta, tintatartók, tollak, tollayekek, írónok, palatáblák, palavasszők, vonalzók, **rajzeszközök**, festékek, esetek, rajztáblák, rajztömbök, törlogummik, szivacsok, **könyvtáskák** stb. stb. kisinyben és jutányos árak mellett szerezhetők be.

Megrendelések bárhol megjelenő **könyvekre, hírlapokra és folyóiratokra** elfogadtatnak s pontosan teljesítetnek.

Elvállal mindennemű **könyvkötői** munkát is, s ezeket gyorsan, olcsó árban és pontos kivitelben szállítja.

A „Közérdek”

a megye egyetlen politikai lapja. Egyike a vidék legelterjedtebb lapjainak, s mint ilyen, **hirdetések közlésére kiválóan alkalmas.**

Aki tehát olcsón és biztos sikerrel akar hirdetni, forduljon bizalommal lapunk kiadóhivatalához.

Megrendelések elfogadtatnak az üzleti irodában: Főter 38. sz. a.
(Leányiskola épülete.)

Nyomtatványraktár.

Írószer-kereskedés.